

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7CdoPr/15/2023
Identifikačné číslo spisu:	8715211301
Dátum vydania rozhodnutia:	24.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8715211301.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ N. J. P., narodeného X. T. XXXX, U., T. XXX/XXX, 2/ N. Q. P., narodenej XX. Y. XXXX, U., T. XXX/XXX, 3/ N. P., narodenej X. Y. XXXX, U., T. XXX/XXX, zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Martina Slosiariková, s.r.o., Banská Bystrica, Topoľová 33, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Slosiariková, proti žalovanému I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s., Bratislava, Šoltésovej 2, IČO: 36 865 265, správcovi konkurznej podstaty úpadcu FLEXOGRAFIK s.r.o. v konkurze, Batizovce, Osloboditeľov 654/25, IČO: 31 732 887, zastúpenému advokátskou kanceláriou IKRÉNYI & REHÁK, s. r. o., Bratislava, Šoltésovej 2, o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 12Cpr/19/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. októbra 2022 sp. zn. 20CoPr/4/2021, v spojení s opravným uznesením z 21. septembra 2023 sp. zn. 20CoPr/4/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. októbra 2022 sp. zn. 20CoPr/4/2021 v spojení s opravným uznesením z 21. septembra 2023 sp. zn. 20CoPr/4/2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ď a l š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom z 29. novembra 2018 č. k. 12Cpr/19/2015-419, v spojení s opravným uznesením z 19. júna 2020, č. k. 12Cpr/19/2015-572 určil, že výpovede z 25. mája 2015 dané žalovaným žalobcom sú neplatné (výrok I. až III.) a že nemožno od zamestnávateľa spravodlivo požadovať, aby žalobcov naďalej zamestnával (výrok IV.).

1.1. Na základe zisteného skutkového stavu súd konštatoval, že žalovaný rozviazal so žalobcami pracovný pomer výpoveďou z 25. mája 2015 na základe predchádzajúceho rozhodnutia o organizačnej zmene z 22. mája 2015 spočívajúcej v zrušení pracovného miesta každého zo žalobcov. Uviedol, že žalovaný splnil časť formálnych hmotnoprávných podmienok pre platné rozviazanie pracovného pomeru. Výpoveď bola daná písomne, bol v nej skutkovo vymedzený výpovedný dôvod a bola doručená do vlastných rúk. Nebola však splnená ponuková povinnosť voľného pracovného miesta obchodného

zástupcu. Ponuku vhodného pracovného miesta musí zamestnávateľ realizovať v čase od prijatia organizačnej zmeny do uplatnenia výpovede. Podľa názoru prvostupňového súdu žalovaný neunesol dôkazné bremeno pre tvrdenie o neexistencii voľného pracovného miesta obchodného zástupcu v čase od 22. mája 2015 do 25. mája 2015. Ďalej uviedol, že «[d]ôkaz predložený žalovaným v priebehu konania, písomné rozhodnutie zo dňa 22. mája 2015 o schválení novej organizačnej schémy spoločnosti, ktorá mala byť prílohou daného rozhodnutia, kde žalovaný už neuvádzal funkčné miesta žalobcov, ani štvrté funkčné miesto obchodného zástupcu, súd neuznal hodnoverným. Rozhodnutie malo byť prijaté v Bratislave, pričom žalovaný tam nemá sídlo. V samotnom rozhodnutí nie je konštatované zrušenie jedného miesta /miesta obchodného zástupcu/, ako to bolo uvedené v rozhodnutiach týkajúcich sa žalobcov, ktoré by sa logicky premietlo do novej organizačnej schémy. Rozhodnutie bolo zrejme vyhotovené dodatočne v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcov. Samotné rozhodnutie čo do svojho obsahu nie je rozhodnutím o organizačnej zmene. Výpoveď štatutárneho zástupcu L. K. ako spoločníka a konateľa spoločnosti v časti týkajúcej sa hodnotenia funkčných miest obchodného zástupcu súd vyhodnotil ako účelovú. Organizačná schéma má zodpovedať počtu a štruktúre zamestnancov vzhľadom k prijatým rozhodnutiam organizácie v určenom čase. Vzhľadom k uvedenému jeho tvrdenie o evidencii „formálneho pracovného miesta“, ktoré organizácia fakticky voľné nemala a nemienila ho ani obsadiť sa javí účelovým tvrdením smerujúcim k zabezpečeniu úspechu vo veci», uzavrel prvostupňový súd.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 21. mája 2019 sp. zn. 6CoPr/1/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, keď dospel k záveru, že súd prvej inštancie vychádzal zo skutkového stavu, ktorý mal oporu vo vykonanom dokazovaní a vec vo výroku aj správne právne posúdil. Uznesením z 27. augusta 2020 sp. zn. 6CoPr/1/2019 opravil záhlavie rozsudku v označení žalobkyne 2/.

2.1. Uviedol, že treba uznať žalovanému jeho odvolacie dôvody, v ktorých vytýkal formálne chyby v rozsudku. Z vecného hľadiska však žiadna z formálnych chýb nebola takej intenzity, že by mala vplyv na vecnú stránku rozsudku. Výrok rozsudku jasne identifikuje výpovede a určuje ich za neplatné. Za opodstatnenú bolo treba uznať aj argumentáciu o nie dostatočnej presvedčivosti rozsudku. V tomto smere však aj podľa názoru odvolacieho súdu existujú dôvody skôr pre potvrdenie rozsudku, ako pre jeho zmenu.

2.2. Ďalej uviedol, že rozumie obrane žalovaného, že subjektívne neuvažoval nad rozširovaním počtu obchodných zástupcov. Objektívne však existovali okolnosti, ktoré žalovaný neustrážil a ktoré mohli vyvolávať na strane tretích osôb pocit, že je miesto pre obchodného zástupcu. Oznam na webovom sídle na internete alebo papierová organizačná schéma mohli u kohokoľvek vyvolať dojem, že takéto miesto voľné je. Traja obchodní zástupcovia nepredstavujú prekážku pre ďalšieho, štvrtého. Zo strany žalobcov, ak sa dovoľávali práve takéhoto miesta, možno síce pochybovať, či nejde o zneužitie situácie, no v kontradiktórnom procese dôkazy potvrdili takéto voľné miesto a oni sa ho dožadovali.

2.3. Odvolací súd sa zhodol s tvrdením žalovaného, že takéto miesto (bod 2.2. in fine) by bolo iba pre jedného, no predstavovalo zákonný dôvod na jeho ponuku voči všetkým trom žalobcom. Na strane žalovaného vznikol stav dôkaznej núdze preukazovať v tomto štádiu odmietanie takéhoto miesta zo strany ktoréhokoľvek zo žalobcov. Argumenty o akejsi faktickej nadvláde žalovanej 3/ (správne žalobkyne 3/, pozn.) nad pracovnou schémou isteže majú svoju logiku, no v stave vzťahovej krízy zamestnávateľ voči všetkým zamestnancom, bez rozdielu, musí znášať dôsledky za existenciu takéhoto pracovného dokumentu a pri jeho zneužívaní vyvodíť adekvátne, hlavne primerané prostriedky. Obrana čo do výšky náhrady mzdy má svoju logiku, no má relevanciu pri rozhodovaní o výške náhrady, nie v danom štádiu a odvolací súd nechce prejudikovať žiadne rozhodnutie vo vzťahu k náhrade mzdy.

2.4. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd priklonil k argumentácii o nesplnení ponukovej povinnosti, a teda na stranu žalujúcich zamestnancov a potvrdil rozsudok ako vo výroku vecne správny [§ 387 ods.1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

3. Proti tomuto odvolaciemu rozhodnutiu podal žalovaný dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením z 29. septembra 2021 sp. zn. 7Cdo/187/2020 tak, že napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia bola dovolacím súdom zistená zmätočnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia

spočívajúca v nedostatku dôvodov a nevysporiadaní sa s odvolacou argumentáciou žalovaného (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia obmedzil iba na stručné stotožnenie sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie, kde uviedol, že sa „priklonil k argumentácii o nesplnení ponukovej povinnosti“, a to bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom zaoberal s konkrétnymi a jednoznačnými námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie (najmä nerešpektovanie dôvodov uvedených v predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, nesprávne vyhodnotenie správy spoločnosti Delphi a svedeckých výpovedí Ing. V. a L. K., ako aj rozhodnutia o schválení novej organizačnej schémy z 22. mája 2015), pričom išlo o skutkové tvrdenia a právne argumenty, ktoré boli pre rozhodnutie o odvolaní podstatné a právne významné, teda nedal špecifickú odpoveď a jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa nevyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.

4. Odvolací súd v poradí ostatným rozsudkom z 27. októbra 2022 sp. zn. 20CoPr/4/2021 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie opätovne potvrdil a žalobcom 1/ až 3/ (ďalej spolu len „žalobcom“) priznal náhradu odvolacích trov. Urobil tak bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) poukazujúc na to, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Uznesením z 21. septembra 2023 sp. zn. 20CoPr/4/2021 opravil záhlavie rozsudku v označení sp. zn. prvostupňového opravného uznesenia.

4.1. Po rekapitulácii priebehu konania odvolací súd najskôr reagoval na otázku včasnosti podania žaloby žalobcom 1/. Sumarizujúc priebeh podania a doručenia výpovede žalobcovi 1/ konštatoval, že žalobca 1/ podal žalobu včas.

4.2. V súvislosti so zisteným skutkovým stavom (na základe vykonaného dokazovania), z ktorého súdy vychádzali, odvolací súd uviedol, že „[ž]alovaný ako zamestnávateľ rozhodnutím zo dňa 22. mája 2015 (č.l. 114 spisu) s uvedením miesta prijatia rozhodnutia v Bratislave, schválil novú organizačnú štruktúru po organizačných zmenách v súlade ust. § 63 ods. 1 písm. b) ZP s odôvodnením, že s ohľadom na doterajšie rozhodnutia o znižovaní počtu zamestnancov podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP, schvaľuje sa nová organizačná schéma spoločnosti, ktorá je prílohou tohto rozhodnutia. Podľa tejto prílohy organizačnej schémy je zriadená pozícia konateľ spoločnosti, pod ktorú je podriadená funkcia referent ekonomických činností. V schéme je evidovaný počet troch obchodných zástupcov. Organizačná schéma predložená žalovaným s účinnosťou do 22. mája 2015 (č.l. 151 spisu, pozn. správne malo byť č.l. 113) zahŕňala okrem iných zamestnancov funkcie žalobcov v 1. až v 3. rade, funkciu referenta ekonomických činností a funkcie 4 obchodných zástupcov.“ (bod 36 in fine odôvodnenia odvolacieho súdu).

4.3. Odvolací súd následne odcitoval ustanovenia § 63 ods. 1 písm. b) a ods. 2 ZP a vo všeobecnosti ich interpretoval. V podstatnom sa ďalej vyjadril k organizačnej štruktúre žalovaného „do 22. mája 2015“ [predloženej žalovaným a žalobkyňou 3/ (táto bola aktualizovaná k 18. marcu 2015)], z ktorej okrem iného vyplývali štyri miesta obchodných zástupcov, z toho tri miesta boli obsadené a jedno bolo neobsadené. Odvolací súd pripomenul, že bolo na žalovanom (zamestnávateľovi), aby preukázal, že nedisponoval žiadnym voľným pracovným miestom pre žalobcov a uviedol, že pokiaľ voľné miesto obchodného zástupcu existovalo v uvedenej organizačnej schéme ako neobsadené, nebolo potom možné ani usúdiť, že existovalo iba formálne (body 38 až 47 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

4.4. Odvolací sa v ďalšom vyjadril k výpovediam svedkov, z ktorých vyplynulo, že svedkyňa Ing. V. (č.l. 294 - 295 spisu) nespochybnila vyššie uvedenú organizačnú schému. Pokiaľ išlo o výpoveď konateľa zamestnávateľa L. K., ktorý mal na starosti obchodných zástupcov v spoločnosti, a ktorý tvrdil, že v relevantnom období sa žiaden štvrtý obchodný zástupca nehládal správne vyhodnotil prvostupňový súd jeho svedeckú výpoveď ako účelovú, keďže konatelia mali na starosti u žalovaného dodržiavanie zákonnej povinnosti zabezpečiť riadne vedenie predpísanej evidencie a účtovníctva (§ 135 ods. 1 ObZ), a preto aj povinnosť zabezpečiť, aby organizačná schéma spoločnosti zodpovedala skutočnému a aktuálnemu počtu a štruktúre zamestnancov, vrátane funkcií obchodných zástupcov. Preto ani odvolací súd neakceptoval tvrdenie žalovaného o formálnom pracovnom mieste obchodného zástupcu s poukazom na účelovosť výpovede tohto svedka (body 48 a 49 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

4.5. Rovnako tak z ďalších dôkazov (správy spoločnosti Delphi SK, s.r.o., ktorá spravovala webovú stránku žalovaného a výpovede svedka Q. T.) vyplynulo, že uvedená spoločnosť v čase od 26. mája

2013 do mesiaca august 2015, čiže aj v čase medzi vydaním rozhodnutia o organizačnej zmene dňa 22. mája 2015 a samotným daním výpovedí žalobcom 25. mája 2015, neevidovala žiadnu požiadavku od žalovaného na úpravu znenia inzerátu o ponuke voľného pracovného miesta obchodného zástupcu. V tejto súvislosti odvolací súd (tiež) uviedol, že „[p]okiaľ žalovaný tvrdil, že išlo iba o formálne pracovné miesto obchodného zástupcu, ktoré v skutočnosti neexistovalo, a preto nemohlo byť ani ponúknuté, bolo povinnosťou žalovaného zabezpečiť odstránenie tejto ponuky z webovej stránky, pokiaľ v skutočnosti neuvažoval nad prijatím ďalšieho obchodného zástupcu. Objektívne preto existovali okolnosti, ktoré žalovaný neustrážil a ktoré mohli vyvolávať na strane tretích osôb (vrátane žalobcov) pocit, že je voľné miesto pre obchodného zástupcu. Oznam na webovom sídle na internete mohol u kohokoľvek, obzvlášť u prepustených zamestnancov, akými boli žalobcovia, vyvolať dojem, že takéto miesto voľné je. Žalobcovia sa dovoľávali práve tohto miesta, pričom v kontradiktórnom procese dôkazy potvrdili existenciu takéhoto voľného miesta a oni sa ho preto dožadovali oprávnenie“. (bod 50 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

4.6. „Vo svetle vyššie uvedených zistení sa preto aj odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o nehodnovernosti písomného rozhodnutia zo dňa 22. mája 2015 o schválení novej organizačnej štruktúry vynechávajúcej pracovné miesta žalobcov, vo vzťahu ku ktorým žalovaný vyjadril nespokojnosť s ich prácou (bolo vytýkané uznávanie dlhov, ktoré neboli vedené v účtovníctve žalovaného, nezrovnalosti vedenia účtovníctva, neposkytovanie potrebných údajov), ako aj štvrté miesto obchodného zástupcu, ktoré bolo predtým dlhodobo vedené bez zmeny v organizačnej štruktúre žalovaného. Odvolací súd je toho názoru, že ak nejaký zamestnanec nespĺňa predpoklady či podmienky vykonávania práce, tak existuje právny dôvod na jeho prepustenie (§ 63 ods.1 písm. d/ ZP). Sotva si možno predstaviť dôsledky, ak by pracovné právo malo fungovať tak, že sa na nepohodlných zamestnancov vyhotoví organizačná zmena a účelovo použije materiálne nekorešpondujúci právny dôvod výpovede.“ (bod 51 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

4.7. V ďalšom odvolací súd poukázal na to, že toto konanie je konaním so slabšou zmluvnou stranou, že ochrana zamestnancov má svoju ústavnoprávnu dimenziu (ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu), z ktorých dôvodov sa odvolací súd „priklonil k argumentácii o nesplnení ponukovej povinnosti zo strany žalovaného, a teda na stranu žalujúcich zamestnancov. Zo strany žalovaného tak nebola splnená zákonná podmienka pre platné skončenie pracovného pomeru so žalobcami z výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.“ (body 52 až 54 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

4.8. K námietke žalovaného o porušení princípu rovnosti v konaní pred súdom, že „pri rozhodovaní vychádzal výlučne z tvrdení žalobcov a organizačnej schémy predloženej žalobkyňou v 3. rade ako jediných a hodnoverných skutočností, hoci v konaní došlo k spochybneniu tvrdení žalobkyne v 3. rade. Zároveň namietal, že nedohľadanie listinných dokumentov navrhnutých žalobcami na vykonanie dokazovania, ktoré podľa neho ani neexistujú, nemôže byť pripočítané na jeho ťarchu“ uviedol, že «[s]úd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné k tomu, aby posúdil žalobcami uplatnený nárok ako i relevanciu obrany žalovaného, a to s ohľadom na poskytnutie ochrany žalobcom ako „slabšej strane“ v pracovnoprávnom spore. Nešlo v tomto prípade o svojvoľu súdu, ktorá by nemala oporu vo vykonanom dokazovaní, ako tvrdí žalovaný. Súd prvej inštancie vyhodnotil tvrdenia žalobcov a organizačnú schému zo dňa 18. marca 2015 ako hodnoverné dôkazy, pričom dospel k záveru, že ich žalovaný nespochybnil. Zároveň vyhodnocoval aj dôkazy navrhnuté žalovaným, ako je organizačná schéma účinná do 22. mája 2015, správa spoločnosti Delphi SK, s.r.o. a výpovede konateľov žalovaných. Na základe vyhodnotenia týchto dôkazov dospel k záveru o neunesení dôkazného bremena zo strany žalovaného ako zamestnávateľa vo vzťahu k splneniu ponukovej povinnosti voľného pracovného miesta.» (body 59 a 64 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

4.9. Vzhľadom na plný úspech žalobcov v odvolacom konaní, priznal im odvolací súd voči žalovanému nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnuté odvolacie rozhodnutie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne aby zrušil aj ostatný prvostupňový rozsudok a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP namietal nedostatok dôvodov, arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť, keď odôvodnenie jeho ťažiskovej námietky nemožno považovať za uspokojujúce. V

tomto ohľade poukázal na viaceré súdne rozhodnutia. V podstatnom uviedol, že «odvolací súd, opätovne v celom rozsahu opomínajúc vlastné dôvody a argumenty pre vydanie Zrušujúceho uznesenia ... chýbajú akékoľvek úvahy odvolacieho súdu, na základe ktorých by bolo možné čo i len rámcovo rozpoznať skutočnosti a okolnosti, na ktorých je založený hodnotiaci záver odvolacieho súdu (stotožňujúc sa s názorom súdu prvej inštancie) o nedôveryhodnosti písomného rozhodnutia o novej organizačnej štruktúre zo dňa 22. mája 2015. V tomto rozsahu Rozsudok odvolacieho súdu opätovne javí prvky arbitrárnosti, a to v skutkovej otázke zásadného významu pre rozhodnutie súdu vo veci samej ... Žalobcami tvrdená voľná pracovná pozícia obchodného zástupcu neexistovala a tomu zodpovedalo aj písomné rozhodnutie o novej organizačnej štruktúre zo dňa 22. mája 2015 ako interné (vnútorné) rozhodnutie spoločnosti Úpadcu, ktorým bola určená organizačná štruktúra pracovných miest (pozícií) v spoločnosti, z ktorej sa vychádzalo aj v čase, kedy bola žalobcom daná výpoveď zo strany Úpadcu (25. mája 2015). ... Z odôvodnenia Rozsudku odvolacieho súdu tak nie je zrejmé, ako odvolací súd rozhodnutie o novej organizačnej štruktúre zo dňa 22. mája 2015 ako dôkaz hodnotil, keď dospel bez ďalšieho k záveru, že je nedôveryhodný. Nie je zrejmé najmä to, či ho hodnotil v súlade s pravidla voľného hodnotenia dôkazov a či ho ako dôkaz vôbec hodnotil samostatne (jednotlivo). Vychádzajúc z výrazov „vo svetle vyššie uvedených zistení“ použitých odvolacím súdom v úvode bodu 51. odôvodnenia Rozsudku sa javí, že zo strany odvolacieho súdu predmetné rozhodnutie bolo hodnotené len vo vzájomnej súvislosti s ostatnými dôkazmi, a aj to zjavne v príkrom rozpore s pravidlami hodnotenia dôkazov».

5.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP podľa názoru žalovaného nižšie súdy nesprávne právne posúdili otázku „do akej miery sú všeobecné súdy oprávnené posudzovať interné dokumenty spoločnosti, akým je rozhodnutie o schválení novej organizačnej štruktúry zo dňa 22. mája 2015 z pohľadu ich obsahu, platnosti a prípadnej hodnovernosti. Jedná sa o bezprecedentný zásah konajúceho súdu do interných procesov zamestnávateľa, ktorý nemá oporu v právnych predpisoch SR“. Podľa žalovaného konajúce súdy sa v nastolenej otázke odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu - 8Cdo/89/2017 a sp. zn. 7Cdo/144/2019.

6. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žiadali dovolanie odmietnuť a priznať im náhradu dovolacích trov. V podstatnom zopakovali argumentáciu odvolacieho súdu, ktorú považovali za dostatočnú a správnu a na ich predsúdnu argumentáciu. Tiež uviedli, že z dovolania nevyplýva označenie právnej otázky, ktorú odvolací súd riešil nesprávne.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na

spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

11. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

13.1. Podľa § 387 ods. 3 CSP odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia musí zaoberať aj podstatnými

vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

13.2. Podľa § 393 ods. 2 CSP v odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v odvolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

13.3. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

13.4. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP síce umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatura ESLP, ktorá síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13.5. Ak sa teda odvolací súd stotožní s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré nemá náležitosti odôvodnenia rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP a uvedený nedostatok sám neodstráni, jeho rozhodnutie je potom nepreskúmateľné a takýmto arbitrárnym rozhodnutím znemožňuje strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože jej upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov, a tým porušuje jej právo na spravodlivý súdny proces.

14. Krucálna otázka, ktorú posudzovali nižšie súdy a ktorá mala rozhodujúci význam pre posúdenie daného sporu bola, či v rozhodnom čase existovalo u žalovaného voľné pracovné miesto, ktoré mal/mohol žalovaný ponúknuť žalobcom v súvislosti s podanými výpoveďami podľa § 61 ods. 1 písm. b) ZP. Decízny záver odvolacieho (prvostupňového) súdu spočíval v zistení, že napriek tomu, že u žalovaného v rozhodnom čase existovalo voľné pracovné miesto obchodného zástupcu (tri miesta obchodného zástupcu boli obsadené a štvrté bolo neobsadené, teda voľné), nebolo toto ponúknuté žalobcom, v dôsledku čoho bola výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP daná žalobcom žalovaným pre nedodržanie ustanovenia § 63 ods. 2 ZP neplatná. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že jeho dovolací prieskum žalovaným namietanej zmätočnosti napadnutého odvolacieho rozhodnutia bol vzhľadom na uvedené nosné dôvody posudzovaný (iba) v rozsahu ne/existencie voľného pracovného miesta obchodného zástupcu, a to k času doručenia výpovede žalobcom (napr. 3Cdo/168/2017).

15. Odvolací súd na základe prvostupňovým súdom vykonaného dokazovania okrem iného v ostatnom rozhodnutí ustálil (zistil/prevzal skutkový stav), že „[ž]alovaný ako zamestnávateľ rozhodnutím zo dňa 22. mája 2015 ... schválil novú organizačnú štruktúru ... s odôvodnením, že s ohľadom na doterajšie rozhodnutia o znižovaní počtu zamestnancov ... schvaľuje sa nová organizačná schéma spoločnosti, ktorá je prílohou tohto rozhodnutia. ... V schéme je evidovaný počet troch obchodných zástupcov. Organizačná schéma ... s účinnosťou do 22. mája 2015 ... zahŕňala okrem iných zamestnancov ... funkcie 4 obchodných zástupcov" [bod 36 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia (pozn. z ktorej schémy vo svojich nosných záveroch vychádzali oba nižšie súdy)]. K samotnej novej organizačnej

štruktúre, účinný od 22. mája 2015 odvolací súd v podstatnom (iba) uviedol „Vo svetle vyššie uvedených zistení sa preto aj odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o nehodnovernosti písomného rozhodnutia zo dňa 22. mája 2015 o schválení novej organizačnej štruktúry" (bod 51 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

16. Najvyšší súd uvádza, že odvolacím súdom vyslovený záver o nehodnovernosti novej organizačnej štruktúry „vo svetle vyššie uvedených zistení" je už na prvý pohľad právne nekonformný, pretože nie je dostatočne konkretizovaný, je arbitrárny a nepreskúmateľný (nedostatok dôvodov). Odvolací súd v dovolaní napadnutom svojom ostatnom rozhodnutí síce - na rozdiel od svojho predchádzajúceho rozhodnutia (zrušeného dovolacím súdom; pozri body 2 a 3) - reagoval na odvolaciu argumentáciu žalovaného (pozri bod 4 a jeho podsúčasti), avšak ťažiskovú otázku novej organizačnej schémy z 22. mája 2015 posúdil celkom zjavne nepreskúmateľným (nedostatočne odôvodneným) spôsobom, na ktoré skutočnosti poukazoval žalovaný aj v podanom dovolaní (bod 5.1.). Na tomto mieste považuje najvyšší súd za podstatné tiež dodať, že odvolací súd sa v ostatnom svojom rozhodnutí (bez nariadenia pojednávania) v podstate bezvýhradne stotožnil s dôvodmi uvedenými prvostupňovým súdom (teda so zisteným skutkovým stavom, ako i dokazovaním a jeho hodnotením), hoci v predchádzajúcom svojom rozhodnutí (tiež bez nariadenia pojednávania), ktoré pre nepreskúmateľnosť bolo najvyšším súdom zrušené, inter alia dával za pravdu žalovanému o nedostatočnej presvedčivosti prvostupňového rozsudku („treba uznať žalovanému jeho odvolacie dôvody, v ktorých vytýka formálne chyby v rozsudku za opodstatnenú treba uznať aj argumentáciu o nie dostatočnej presvedčivosti rozsudku ... zdá sa preto ... odvolací súd rozumie obrane žalovaného").

16.1. Prvostupňový súd v ostatnom rozsudku novú organizačnú schému považoval za nehodnovernú z dôvodu že

(i) „Rozhodnutie malo byť prijaté v Bratislave, pričom žalovaný tam nemá sídlo". Právny zástupca žalovaného na pojednávaní konanom dňa 23. novembra 2016 vysvetlil uvedenú zrejmu nesprávnosť, že samotné podklady pripravoval on v Bratislave, kde pôsobí ako advokát a tieto vzorové dokumenty preposielal žalovanému,

(ii) „V samotnom rozhodnutí nie je konštatované zrušenie jedného miesta ... obchodného zástupcu". Podľa vyjadrenia zainteresovaného konateľa zamestnávateľa on nemal žiadnu vedomosť o potrebe ďalšieho obchodného zástupcu a ani prvostupňový súd vyslovený názor nijako nevysvetlil a právne nezdôvodnil,

(iii) „Rozhodnutie bolo zrejme vyhotovené dodatočne". Prvostupňový súd okrem vyslovenia (iba) potenciality, vyslovený názor nijako nevysvetlil a právne nezdôvodnil,

(iv) „Samotné rozhodnutie čo do svojho obsahu nie je rozhodnutím o organizačnej zmene". Rovnako tak prvostupňový súd tento názor nijako nevysvetlil a právne nezdôvodnil. Na strane druhej prvostupňový súd vychádzal z predchádzajúcej organizačnej schémy (pozn. do 22. mája 2015), pozostávajúcej iba z tabuľkovej časti (bod 33 odôvodnenia ostatného prvostupňového rozhodnutia).

16.2. Odvolací súd tiež poukázal na webovú stránku zamestnávateľa, ktorú spravovala spoločnosť Delphi SK, s.r.o., kde bol od začiatku, t.j. od roku 2013 vedený inzerát na pracovnú pozíciu obchodného zástupcu a tento bol odstránený až v mesiaci august 2015. Uvedený dôkaz však spochybnil samotný odvolací súd vo svojom prvom zrušujúcom rozhodnutí z 30. novembra 2017 (v zložení až na jedného člena senátu totožnom), keď správne uviedol, že „...bolo potrebné vyrovnať sa s otázkou, či miesto obchodného zástupcu figurovalo iba formálne v schéme pracovných miest zamestnávateľa alebo dané miesto existovalo reálne (t.j. zo strany zamestnávateľa bola potreba takéto miesto obsadiť). Ponukovou povinnosťou ... totiž nemožno zaťažovať zamestnávateľa vo vzťahu k pracovnému miestu, ktoré „existuje" iba formálne, nakoľko obsadením takéhoto miesta, by sa zamestnanec opätovne stal nadbytočným ... Javí sa, že inzerát bol zverejnený, no miesto 4. obchodného zástupcu nebolo obsadené počas dvoch rokov od jeho zverejnenia až doposiaľ, čo minimálne vyvoláva pochybnosti o reálnej potrebe jeho obsadenia" (bod 12 odôvodnenia zrušujúceho odvolacieho rozhodnutia). V protirečení a bez vysvetlenia zmeny postoja s týmto názorom odvolací súd (v podstate v totožnom zložení) v ostatnom svojom (potvrdzujúcom) rozhodnutí uvádza, že „[p]okiaľ žalovaný tvrdil, že išlo iba o formálne pracovné miesto obchodného zástupcu, ktoré v skutočnosti neexistovalo, a preto nemohlo byť ani ponúknuté, bolo povinnosťou žalovaného zabezpečiť odstránenie tejto ponuky z webovej stránky, pokiaľ v skutočnosti neuvažoval nad prijatím ďalšieho obchodného zástupcu. Objektívne preto existovali

okolnosti, ktoré žalovaný neustrážil a ktoré mohli vyvolávať na strane tretích osôb (vrátane žalobcov) pociť, že je voľné miesto pre obchodného zástupcu. Oznam na webovom sídle na internete mohol u kohokoľvek, obzvlášť u prepustených zamestnancov, akými boli žalobcovia, vyvolať dojem, že takéto miesto voľné je". (bod 50 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

17. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že na strane žalovaného (dovolateľa) došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Táto skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Keďže dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené z procesných dôvodov, nepovažoval dovolací súd za potrebné vyporiadať sa s dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a namietaným nesprávnym právnym posúdením ako dôvodom dovolania (bod 5.2.).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.